

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ محمد صالح المنجد حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ پوشش و آرایش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرسش

نویسنده: احمد

تاریخ: ۱۳۹۸/۵/۱۱

۱. آیا آقایان در پیرایش و اصلاح صورت خود، مجاز به دستکاری ابروی خود هستند؟ در صورتی که شکل ابروی آن‌ها مناسب نباشد، آیا می‌توانند آن را کمی اصلاح کنند، به طوری که همچنان ظاهر مردانه‌ی آن‌ها حفظ شود و ابرو آن قدر نازک یا کوتاه نشود که صورت آن‌ها را شبیه به خانم‌ها کند؟ در صورتی که این اصلاح و دستکاری، ابرو و صورت را به حالتی که عرفاً خانم‌ها دارند، شبیه کند، آیا انجام آن مجاز است یا نه؟

۲. با توجه به اینکه سابقاً مردم برای موی سفید حرمت قائل بودند، سؤالی دارم در مورد رنگ کردن موی سفید برای آقایان در سنین جوانی و زیر چهل سال یا در حالت میانسالی و بالای پنجاه سال که گاهی فرد به دلیلی مثلاً ازدواج با یک خانم جوان و درخواست زنش می‌خواهد موهایش را رنگ کند یا در سنین پیری. آیا رنگ کردن موی سفید بی‌احترامی به سنت و ساختار آفرینش خداوند محسوب می‌شود؟ آیا پیامبر و اهل بیت علیهم السلام این کار را انجام می‌دادند یا از آن نهی می‌کردند؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۸/۵/۱۵

لطفاً به نکات زیر توجه فرمایید:

۱. اگر در ابروی مرد عیبی باشد، اصلاح آن اشکالی ندارد، ولی برای او شایسته است که کمتر به جزئیات چهره‌ی خود اهمیت دهد و دغدغه‌های زنانه را به زنان واگذارد؛ همچنانکه شبیه کردن خود به زنان برای او جایز نیست؛ چراکه این کار تغییر دادن خلقت خداوند است. از این رو، در حدیث صحیح و مشهور آمده است: «لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ»

وَالْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ^۱؛ «رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مردانی که خود را به زنان شبیه می‌کنند و زنانی که خود را به مردان شبیه می‌کنند را لعنت کرد».

۲. رنگ کردن موی سفید سر و صورت که به آن «خضاب» گفته می‌شود، اشکالی ندارد؛ چراکه سفید شدن موی سر و صورت، نقصی عارضی در خلقت است و از این رو، پوشاندن آن تغییر خلقت خداوند محسوب نمی‌شود، بلکه سنت پیامبر و اهل بیت اوست؛ چنانکه از علی علیه السلام روایت شده است: **«الْخِضَابُ هَدْيٌ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مِنَ السُّنَّةِ»**^۲؛ «خضاب، سیره‌ی محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و آله و سلم و از سنت است» و از ابو جعفر باقر علیه السلام روایت شده است: **«كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَخْتَضِبُ وَهَذَا شَعْرُهُ عِنْدَنَا»**^۳؛ «رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خضاب می‌کرد و موی او نزد ما موجود است» و از عثمان بن عبد الله روایت شده است: **«دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَأَرْتَنِي شَعْرًا مِنْ شَعْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مَخْضُوبًا بِالْحِنَاءِ وَالْكَتْمِ»**^۴؛ «به نزد ام سلمه همسر پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وارد شدم، پس مقداری از موی رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ را به من نشان داد که با حنا و کتم (گیاهی که با وسمه مخلوط می‌شود) خضاب شده بود» و از حفص أعمور روایت شده است که گفت: **«سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ خِضَابِ اللَّحْيَةِ وَالرَّأْسِ أَمِنَ السُّنَّةِ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، قُلْتُ: إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمْ يَخْتَضِبْ، فَقَالَ: إِنَّمَا مَنَعَهُ قَوْلُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِنَّ هَذِهِ سُنَّتُخَضِبَ مِنْ هَذِهِ»**^۵؛ «از ابو عبد الله صادق علیه السلام درباره‌ی خضاب ریش و موی سر پرسیدم که آیا از سنت است؟ فرمود: آری، گفتم: امیر المؤمنین علیه السلام خضاب نکرد، فرمود: سخن رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ او را مانع شد که فرمود: ریش تو با خون سرت خضاب خواهد شد» و از حلبی روایت شده است که گفت: **«سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ خِضَابِ الشَّعْرِ، فَقَالَ: قَدْ خَضَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَالْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ وَأَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ بِالْكَتْمِ»**^۶؛ «از ابو عبد الله صادق علیه السلام درباره‌ی خضاب موی پرسیدم، پس فرمود: پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و حسین بن علی و ابو جعفر باقر علیهم السلام با کتم خضاب کردند»؛ خصوصاً با توجه به اینکه برای آن فوایدی عقلایی وجود دارد، مانند ترساندن دشمنان خداوند و جلب محبت همسر؛ چنانکه از ابو جعفر باقر علیه السلام روایت شده است: **«دَخَلَ قَوْمٌ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَرَأَوْهُ مُخْتَضِباً بِالسَّوَادِ، فَسَأَلُوهُ عَنْ ذَلِكَ، فَمَدَّ يَدَهُ إِلَى لِحْيَتِهِ،**

۱. مسند أحمد، ج ۱، ص ۳۳۹؛ صحیح البخاری، ج ۷، ص ۵۵؛ سنن ابن ماجه، ج ۱، ص ۶۱۴؛ سنن أبي داود، ج ۲، ص ۲۶۹؛ سنن الترمذی، ج ۴، ص ۱۹۴؛ علل الشرائع لابن بابویه، ج ۲، ص ۶۰۲
 ۲. من لا يحضره الفقيه لابن بابویه، ج ۱، ص ۱۲۲
 ۳. من لا يحضره الفقيه لابن بابویه، ج ۱، ص ۱۲۲
 ۴. مسند أحمد، ج ۶، ص ۲۹۶؛ سنن ابن ماجه، ج ۲، ص ۱۱۹۶
 ۵. الكافي للكليني، ج ۶، ص ۴۸۱
 ۶. الكافي للكليني، ج ۶، ص ۴۸۱

ثُمَّ قَالَ: أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي غَزَاةٍ غَزَاهَا أَنْ يَخْتَضِبُوا بِالسَّوَادِ لِيَقُفُوا بِهِ عَلَى الْمُشْرِكِينَ^۱؛ «گروهی به محضر حسین بن علی علیهما السلام رسیدند، پس دیدند که موی خود را سیاه کرده است، پس از او در این باره پرسیدند، پس او دست بر ریش خود نهاد و فرمود: رسول خدا صَلَّى الله عليه وآله وسلم در یکی از غزواتش امر فرمود که موی خود را سیاه کنند تا با این شیوه بر مشرکان قوّت یابند» و از حسن بن جهم روایت شده است: «رَأَيْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اخْتَضَبَ، فَقُلْتُ: جُعِلَتْ فِدَاكَ اخْتَضَبْتَ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، إِنَّ التَّهْيِئَةَ مِمَّا يَزِيدُ فِي عِقَةِ النِّسَاءِ وَلَقَدْ تَرَكَ النِّسَاءَ الْعِقَةَ بِتَرْكِ أَرْوَاجِهِنَّ التَّهْيِئَةَ، ثُمَّ قَالَ: أَيْسُرُكَ أَنْ تَرَاهَا عَلَى مَا تَرَكَ عَلَيْهِ إِذَا كُنْتَ عَلَى غَيْرِ تَهْيِئَةٍ؟ قُلْتُ: لَا، قَالَ: فَهُوَ ذَاكَ، ثُمَّ قَالَ: مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ التَّنْطُفُّ وَالتَّطْيِيبُ وَحَلْقُ الشَّعْرِ وَكَثْرَةُ الطَّرِيقَةِ»^۲؛ «ابو الحسن رضا علیه السلام را دیدم که خضاب کرده است، پس گفتم: فدایت شوم، خضاب کرده‌ای؟ فرمود: آری، به خود رسیدن کاری است که بر عفت زنان می‌افزاید و زنان به این دلیل عفت را ترک کرده‌اند که شوهرانشان به خود نمی‌رسند، سپس فرمود: آیا خوست می‌آید که زنت را در حالتی شبیه به حالتی بیینی که او تو را می‌بیند هنگامی که به خودت نرسیده‌ای؟ گفتم: نه، فرمود: همین طور است، سپس فرمود: از اخلاق پیامبران نظافت و آراستگی و کوتاه کردن موی و نزدیکی کردن بسیار با همسر است» و از آن حضرت روایت شده است: «دَخَلَ قَوْمٌ عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَرَأَوْهُ مُحْتَضِباً بِالسَّوَادِ، فَسَأَلُوهُ، فَقَالَ: إِنِّي رَجُلٌ أَحِبُّ النِّسَاءَ وَأَنَا أَتَصَنَعُ لَهُنَّ»^۳؛ «گروهی به نزد ابو جعفر باقر علیه السلام آمدند و دیدند که موی خود را سیاه کرده است، پس از او پرسیدند، پس فرمود: من مردی هستم که همسرانم را دوست می‌دارم و خودم را برایشان درست می‌کنم».

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوبه‌ها شیخ خراسانی
 مجتبیٰ آیت‌الله خراسانی

- ۱ . الكافي للكليني، ج ۶، ص ۴۸۱
- ۲ . الكافي للكليني، ج ۵، ص ۵۶۷
- ۳ . الكافي للكليني، ج ۶، ص ۴۸۰